

Instytut Badawczy Leśnictwa

Zagadnienia zagrożenia trwałości lasów, ochrony lasu i przyrody

dr hab. inż. Marek Sławski, prof. SGGW

marek_slawski@sggw.edu.pl

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Zagrożenia lasu ze strony czynników

- Związanych z występowaniem organizmów żywych – biotycznych
- Związanych z działaniem przyrody nieożywionej – abiotycznych
- Związanych z działalnością człowieka – antropogenicznych

Las jako system ekologiczny

- Warunki fizyczne + Zespół organizmów
  - Optymalne dopasowanie
  - Mechanizmy samoregulacji
  - Względnie stabilny
  - Samoodtwarzający
-
- Oczekiwania właściciela (produkcja drewna)
  - Zaburzenia
  - Trajektorie rozwoju sprzeczne z gospodarką

- Dostosowanie składu gatunkowego
- Właściwa pielęgnacja
- Ochrona organizmów pożytecznych
- Woda
- Higiena lasu
- Usuwanie drzew porażonych
- Korowanie

Uprawy

- Błędy sadzenia
- Zachwaszczenie
- Pędraki
- Szeliniak
- Grzyby osutkowe
- Mączniak dębu
- Przymrozki
- Zwierzyna

Getty Images

Adam Opióła CC BY 3.0

Młodniki

- Brak pielęgnacji
- Okiść
- Śniegołomy

Las na gruntach porolnych

- Agrocenoza – z drzewami
- Brak roślin runa, ściółki, edafonu glebowego ....
- Podatność na choroby grzybowe – huba korzeni
- Przenoszenie przez kontakt korzeniowy
- Pielęgnacja – infekcja pniaków
- Powstawanie luk
- Szczepienie żylicą – grzybem antagonistycznym
- Sztuczne luki

Szkodniki pierwotne

- Owady liściożerne
- Masowe występowanie - Gradacje
- Defoliacja, spadek produkcji, osłabienie, zamieranie
- Prognoza
- Ocena zagrożenia
- Zwalczanie
- Możliwość odstąpienia od zabiegu

Szkodniki wtórne

- Kambiofagi - zjadają miazgę twórczą atakują drzewa osłabione i zamierające
- Sosna - przyplaszczek granatek, kornik ostrozębny
- Świerk - korniki świerkowe – drukarz
- Dąb – opiętki
- Osłabienie - śmierć
- Usuwanie drzew porażonych
- Korowanie
- Wywóz 3 km
- Zraszanie zatapianie
- Pułapki – drzewa pułapkowe, pułapki feromonowe

Nowe zagrożenia

- Zmiana klimatu
- Globalizacja gospodarki
- Jemioła (sosna, jodła)
- Zamieranie drzewostanów – fytotorozy, pucharek jesiononaczyniowy
- Drzewotocz japoński
- Węgorek sosnowy – nicień
- Barczatka syberyjska

Björn S..

Marek W. Kozłowski

Las usługi ekosystemowe

- Żywność
- Leki
- Zasoby genetyczne
- Regulacja klimatu
- Oczyszczanie wody i powietrza.
- Ochrona przed powodzią i erozją gleby
- Regulacja cyklu hydrologicznego
- Rekreacja i turystyka, spacer
- Edukacja
- Wartości duchowe i estetyczne

Ochrona przyrody

- Szczególne miejsce lasów prywatnych
- Miejsca prześwietlone, wilgotne
- Pozostawianie kęp i pojedynczych drzew
- Pozostawienie drzew o niskiej wartości
- Stare grube i martwe drzewa z dziuplami, hubami

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Aktywizacja kapitału społecznego właścicieli lasów prywatnych (rolników)

Projekt „Aktywizacja kapitału społecznego właścicieli lasów prywatnych (rolników)”,
finansowanego ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki
w ramach Programu „Nauka dla Społeczeństwa”

Okres realizacji: 02.2024 – 02.2026, nr umowy NdS-II/SN/0274/2024/01

Partnerzy projektu